

## ОСОБЛИВОСТІ ДРУЖБИ У СТУДЕНТСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ: СПІЛКУВАННЯ ОНЛАЙН ЧИ НАЖИВО

Вінницький національний технічний університет

### *Анотація*

*У психолого-соціальному аспекті досліджено особливості дружби у студентському середовищі в умовах поєднання онлайн- та офлайн-спілкування. Опитування 47 студентів показало, що цифрові канали активно використовуються для підтримки зв'язку, однак справжня дружба, заснована на довірі, підтримці та взаєморозумінні, найбільш повно розкривається під час живого спілкування.*

**Ключові слова:** дружба; студентське середовище; онлайн-спілкування; офлайн-спілкування; соціальні мережі.

### **Abstract**

*The study examines the psychological and social aspects of friendship among students, focusing on the balance between online and offline communication. A survey of 47 students revealed that digital platforms are widely used to maintain contact, but genuine friendship – based on trust, support, and mutual understanding – is best developed through face-to-face interaction.*

**Keywords:** friendship; student community; online communication; offline interaction; social networks.

### **Вступ**

Дружба є важливим ресурсом соціалізації молоді людини, зокрема у студентському середовищі, яке характеризується динамічними змінами, процесом адаптації до нового соціального контексту та підвищеними вимогами до комунікативних і міжособистісних навичок. Саме в цей період формується система цінностей, розвивається емоційна зрілість і закладаються основи майбутніх соціальних зв'язків.

У сучасному цифровому суспільстві спостерігається активне впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у всі сфери життя, що суттєво впливає на способи підтримання дружніх стосунків. Онлайн-комунікація відкриває нові можливості для взаємодії, дозволяючи долати просторові бар'єри, підтримувати контакт у будь-який час та розширювати соціальне коло. Водночас дослідники зазначають, що цифрове спілкування, попри свою зручність і доступність, може обмежувати емоційну глибину та емпатичний компонент взаємодії порівняно з безпосереднім міжособистісним контактом (Valkenburg & Peter, 2011; Turkle, 2015) [1].

Отже, у контексті цифрової трансформації особливої актуальності набуває питання поєднання онлайн- та офлайн-комунікації у дружніх відносинах студентів. Метою дослідження є вивчення особливостей дружби серед студентської молоді з урахуванням формату спілкування (онлайн і наживо) та визначення впливу цифрової взаємодії на якість і характер міжособистісних зв'язків.

## Результати дослідження

У сучасному світі, де цифрові технології проникають у всі сфери життєдіяльності, процес соціалізації молоді дедалі частіше відбувається у змішаному – онлайн та офлайн – форматах. Це безпосередньо впливає на формування дружніх стосунків, адже для покоління студентів XXI століття віртуальна комунікація стала не лише інструментом підтримки зв'язків, а й повноцінним середовищем соціальної взаємодії.

У вибірці дослідження взяли участь 47 студентів, серед яких переважають респонденти віком 16–18 років ( $\approx 62\%$ ), що здебільшого навчаються на першому курсі ( $\approx 62\%$ ). Ці дані демонструють, що саме на початковому етапі університетського життя – періоді адаптації, створення нових соціальних груп і налагодження контактів – питання форм і якості дружби набуває особливого значення.

На запитання «Як часто ви спілкуєтесь із друзями онлайн (через месенджери, соцмережі, відеозв'язок)?» відповіли, що 91 % студентів роблять це щодня. Натомість на питання «Як часто ви зустрічаєтесь із друзями наживо?» лише 32 % зазначили щоденні зустрічі, а 49 % – кілька разів на тиждень. Це означає, що онлайн-спілкування стало єдиним або домінуючим каналом взаємодії для більшості, тоді як фізичні зустрічі залишаються менш регулярними.

Дані узгоджуються з дослідженнями, що вказують на високий рівень онлайн-активності молоді, але підкреслюють, що живі зустрічі більшою мірою пов'язані з глибиною контакту. Наприклад, дослідження демонструє, що перехід із переважно офлайн-спілкування на онлайн під час пандемії супроводжувався зниженням задоволення дружбою [2].

Результати опитування також демонструють, що більшість студентів (72 %) віддають перевагу поєднанню онлайн- та офлайн-спілкування. Лише 2 респонденти зазначили, що користуються виключно онлайн-каналами, тоді як 10 студентів воліють спілкуватися лише офлайн. Серед найпоширеніших переваг цифрових комунікацій респонденти назвали можливість підтримувати зв'язок на відстані (89 %), зручність і швидкість обміну інформацією (79 %), а також легкість знайомств (38 %). Отже, цифрові канали надають студентам гнучкість, незалежність від місця та часу, а також швидке реагування у спілкуванні. Водночас, як зазначають науковці, хоча онлайн-комунікація відкриває нові можливості, вона не здатна повною мірою передати невербальні аспекти взаємодії – міміку, жести, інтонацію, що мають важливе значення для міжособистісного розуміння [3].

Студенти виділили такі недоліки:

1. відсутність невербальних сигналів і непорозуміння – 64 %;
2. відсутність живих емоцій – 60 %;
3. відчуття самотності – 38 %;
4. поверхневості контактів – 34 %.

Ці дані підтверджують теорію, що цифрові дружби можуть мати тенденцію до поверховості і меншої емоційної насиченості. Наприклад, дослідження показують, що якість дружби у цифровому середовищі часто нижча через більший рівень уникання конфліктів, меншу глибину взаємодії та відчуття дистанції [4].

Водночас 62 % опитаних студентів вважають, що онлайн-спілкування не змінило якість їхніх дружніх стосунків, тоді як 38 % відзначили, що воно навіть покращило дружбу завдяки більшій доступності та зручності. На запитання «Чи можна побудувати справжню дружбу лише через онлайн-спілкування?» 16 студентів відповіли ствердно, 23 – «частково», а 8 – «ні». Це свідчить про гнучкість у сприйнятті студентами сучасних форматів комунікації, але й підтверджує, що більшість усе ж пов'язує поняття справжньої дружби з безпосередніми особистими зустрічами. У цьому контексті результати опитування узгоджуються з дослідженнями, що підкреслюють роль фізичної присутності у формуванні довіри, спільних переживань і глибшого взаєморозуміння [5].

Особливий інтерес становлять відповіді студентів на питання «Що для вас означає справжня дружба у студентському середовищі?». Найчастіше респонденти називали чесність, довіру, підтримку, взаєморозуміння, емоційну близькість і спільну активність. Вони зазначали, що навіть якщо спілкування відбувається онлайн, ці характеристики залишаються незмінними. У науковій літературі дружба розглядається як міжособистісний зв'язок, заснований на емоційній близькості, взаємному

виборі, підтримці та стабільності [5]. При цьому вказується, що властивості офлайн-дружби і дружби, сформованої в цифровому середовищі, не повністю співпадають: остання має тенденцію бути менш інтимною і стійкою, оскільки позбавлена невербальних компонентів та спільного життєвого досвіду.

## Висновки

Отже, дружба у студентському середовищі XXI століття характеризується поєднанням онлайн- і офлайн-спілкування, де кожен формат виконує свою роль у розвитку міжособистісних зв'язків. Онлайн-комунікація забезпечує швидкість, доступність і можливість підтримувати контакт на відстані, дозволяючи студентам залишатися на зв'язку навіть у завантаженому графіку або під час географічної розділеності. Водночас дослідження показує, що справжня дружба, заснована на довірі, емоційній близькості та взаєморозумінні, найповніше розкривається під час живих зустрічей, де присутні невербальні сигнали, спільні переживання та можливість глибокого емоційного контакту. Більшість студентів віддають перевагу поєднанню обох форматів, визнаючи, що цифрові канали значно полегшують комунікацію, але не можуть повністю замінити офлайн-взаємодію. Отримані результати підтверджують, що ефективна дружба у сучасному студентському середовищі потребує балансування між зручністю онлайн-зв'язку та емоційною насиченістю живих зустрічей, а її цінність визначається не способом спілкування, а рівнем підтримки, чесності, довіри та спільних переживань, які формують стійкі та значущі міжособистісні стосунки.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Valkenburg, P. M., & Peter, J. (2011). Online communication among adolescents: An integrated model of its attraction, opportunities, and risks. *Journal of Adolescent Health*, 48(2), 121-127. [Електронний ресурс]. Режим доступу: [https://www.pattivalkenburg.nl/images/artikelen\\_pdf/2011\\_valkenburg\\_peter\\_onlinecomm.pdf](https://www.pattivalkenburg.nl/images/artikelen_pdf/2011_valkenburg_peter_onlinecomm.pdf)
2. Contemporary friendships and social vulnerability among youth: Understanding the role of online and offline contexts of... OUCI. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ouci.dntb.gov.ua/en/works/45LLgRZ7/> (дата звернення: 13.10.2025).
3. Study shows teen girls average 3 real-life friends and 13 online-only friends. Linda Stade Education. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://lindastade.com/online-friends-vs-real-life-friends/> (дата звернення: 13.10.2025).
4. Are the Qualities of Adolescents' Offline Friendships Present in Digital Interactions?. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ouci.dntb.gov.ua/en/works/4bnajLB4/> (дата звернення: 14.10.2025).
5. Social Informatics Laboratory | Yoshinori Hijikata at Kwansei Gakuin University. [Електронний ресурс]. Режим доступу: [https://soc-research.org/ja/wp-content/uploads/2024/09/real-virtual-friendship\\_W118.pdf](https://soc-research.org/ja/wp-content/uploads/2024/09/real-virtual-friendship_W118.pdf) (дата звернення: 14.10.2025).

**Гулевата Анжеліка Андріївна** – студентка групи КІТС-25м, Факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: [gulevataanzhelika@gmail.com](mailto:gulevataanzhelika@gmail.com)

**Марущак Анастасія Віталіївна** – студентка групи КІТС-25м, Факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: [anamar349@gmail.com](mailto:anamar349@gmail.com)

**Гречановська Олена Володимирівна** – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри філософії та гуманітарних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: [stellamondo05@gmail.com](mailto:stellamondo05@gmail.com).

**Hulevata Anzhelika Andreivna** – student of group CITS-25m, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: [gulevataanzhelika@gmail.com](mailto:gulevataanzhelika@gmail.com)

**Marushchak Anastasiia Vitaliyivna** – student of group CITS-25m, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: [anamar349@gmail.com](mailto:anamar349@gmail.com)

***Hrechanovska Olena Volodymyrivna*** – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Philosophy and Humanities, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: [stellamondo05@gmail.com](mailto:stellamondo05@gmail.com)